

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
ГР.СЕВЛИЕВО

ОБЩИНА СЕВЛИЕВО п.к. 5400 - СЕВЛИЕВО
Регистрационен индекс и дата РД-01-03.169 /09.05.2023

ОБШИНСКИ СЪВЕТ СЕВЛИЕВО
Регистрационен индекс и дата РД-01-03.169/11/09.05.2023

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от д-р Иван Тодоров Иванов – Кмет на Община Севлиево

1.14. **ОТНОСНО:** Приемане на Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Севлиево за периода 2023-2024 г.

Настоящата Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Севлиево е разработена в изпълнение на чл. 197 от Закона за предучилищното и училищното образование, чл. 5 от Наредбата за приобщаващото образование и въз основа на Областна стратегия за личностно развитие на децата и учениците в област Габрово, одобрена от Областен съвет за развитие на област Габрово с решение № 1 от писмена процедура от неприсъствено заседание в периода 21.03.2023 год. – 05.04.2023 год. на Областен съвет за развитие на област Габрово.

Целите и приоритетите на Общинската стратегия са съобразени със законовата рамка на процеса на приобщаващо образование в българските образователни институции и изконното право на всяко дете да бъде приобщено и ценено, да се гарантира достъпа му до подкрепа за личностното развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности.

Общинската стратегия регламентира обществените отношения, свързани с процесите на приобщаващото образование, както и дейностите на всички институции в системата на предучилищното и училищното образование за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Предвид гореизложеното предлагам на Общинския съвет – Севлиево да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл.21, ал.1, т.12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, във връзка с чл.197, ал.1 и ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование, Общинският съвет - Севлиево:

1. Приема на Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Севлиево за периода 2023-2024 г.

2. Възлага на Кмета на Община Севлиево осъществяването на всички дейности, необходими за правилното и законосъобразно изпълнение на решението.

Заличена информация на осн. чл. 4 от
Регламент (ЕС) 2016/679, чл. 59 от ЗЗЛД

Д-Р ИВАН ИВАНОВ
Кмет на Община Севлиево

СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СЕВЛИЕВО 2023 – 2024 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ И ОБЩИ ПОСТАНОВКИ ЗА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Подкрепата за личностно развитие се предоставя на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование и включва осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за включването и участието им в общността на детската градина и училището. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик. Подкрепата за личностно развитие се осигурява от детските градини, от училищата, от центровете за подкрепа за личностно развитие и от специализирани обслужващи звена.

Настоящата стратегия отчита разпоредбите на чл. 177, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование, които определят два вида подкрепа за личностно развитие – обща и допълнителна. Те следва се осигуряват в детските градини, в училищата и в центровете за подкрепа за личностно развитие, а в някои случаи и в домашни, болнични условия или от разстояние.

Общата подкрепа за личностно развитие по чл. 178, ал. 1 от ЗПУО е насочена към развитието на потенциала на всяко дете и ученик и включва:

1. екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;
2. допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;
3. допълнителни модули за деца, които не владеят български език;
4. допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. кариерно ориентиране на учениците;
7. занимания по интереси;
8. библиотечно-информационно обслужване;
9. грижа за здравето;
10. осигуряване на общежитие;
11. поощряване с морални и материални награди;
12. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
13. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
14. логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие по чл. 187, ал. 1 от ЗПУО е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите и включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;

4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

5. ресурсно подпомагане.

Настоящият стратегически документ продължава и надгражда постигнатото със Стратегията за периода 2021-2022 г., като утвърждава модела на ефективна областна и общинска политика за приобщаващо образование и подкрепа за личностното развитие на деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им образователни потребности и съгласно националните приоритети.

Стратегията за подкрепа за личностно развитие е изготвена въз основа на Областна стратегия за личностно развитие на децата и учениците в област Габрово, одобрена от Областен съвет за развитие на област Габрово с решение № 1 от писмена процедура от неprisъствено заседание в периода 21.03. – 05.04.2023 на Областен съвет за развитие на област Габрово.

Основните принципни постановки, залегнали в настоящата стратегия са:

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик на достъп до детска градина и училище най-близо до неговото местоживее и на качествено образование.

2. Приемане и зачитане уникалността на всяко дете и ученик и подкрепа на неговото личностно израстване, на които образователните институции трябва да откликнат по подходящ начин, чрез гарантиране на максимално развитие на неговия потенциал.

3. Професионално развитие и повишаване на педагогическите компетентности на работещите в образователните институции с оглед осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда на децата и учениците.

4. Сътрудничество на институциите в системата на предучилищното и училищното образование на всички равнища - управление, диалог и екипност, споделяне на добри практики в процеса на приобщаващото образование, ефективно взаимодействие с родителските общности и НПО, осигуряване на обща и допълнителна подкрепяща среда.

Настоящата общинска стратегия обхваща двугодишен период и определя насоките на процесите и дейностите на приобщаващото образование за постигане на осъзнато и пълноценно гарантиране на качествено образование за всяко дете и ученик в общинските образователни институции.

II. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА СЕВЛИЕВО

1. Анализ на факторите на външната среда /икономически, социо-културни, технически, финансови фактори – позитиви и дефицити/

Община Севлиево е част от Област Габрово, която е най-малката в България (с обща територия 2 023 кв.км.) Тя е една от петте области в Северен централен район.

По официални данни на НСИ към 31.12.2021 г. населението на област Габрово е 103 404 души - Габрово е една от областите с най-неблагоприятна демографска картина и през 2021 година. Населението по общини бележи трайна тенденция към намаление, като в сравнение с 2020 г. най-голямо е намалението на населението в община Дряново – 3,04 % (- 261 души), община Трявна – 2,66 % (- 260 души), община Севлиево – 2,22 % (- 703 души) и най-малко е намалението в община Габрово – 2,08 % (- 1160 души). По данни от НСИ жителите на община Севлиево са 30 957 души.

Ръстът на икономиката и доходите обяснява сравнително ниското ниво на бедност в област Габрово. Община Севлиево продължава да се развиват като специфичен икономически център, който представлява над 70% от икономиката на областта. Водещият отрасъл – промишлеността е главно експортно ориентиран.

Представянето на областта в сферата на образованието е добро. Габрово отново е сред областите с висок коефициент на записване на населението в V–VII клас и през 2021 година. Делът на второгодниците се повишава, но остава сравнително нисък.

Съгласно резултатите от проучване през 2022г. на Агенцията по заетостта и Комисиите по заетост към Областните съвети за развитие относно потребностите на

работодателите от работна сила в област Габрово, сред най-важните и трайно необходими за работодателите знания и умения, които трябва да притежава персоналът, са: инициативност; умения за самоконтрол и дисциплина; гъвкавост и адаптивност; социални умения. Като водещи компетентности в анкетите са посочени „инициативност и предприемачество“ и „общуване на роден език“. В краткосрочен план в най-търсени ще бъдат специалисти с квалификация по професиите „машинен оператор“, „работник в производството на облекло“. Според резултатите от проучването, след 3-5 години трите най-търсени професионални направления за специалисти със средно образование ще бъдат: „производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи“, „моторни превозни средства, кораби и въздухоплавателни средства“ и „търговия на едро и дребно“. Личностното развитие на децата и учениците трябва да бъде съобразено с изискванията на местния бизнес и тенденциите в развитието на областта, а именно – екология и устойчивост, иновации, туризъм, преработваща промишленост.

На фона на влошената демографска картина, все по-голяма е потребността да се създават подходящи условия за личностно развитие на човешкия ресурс и укрепване на неговия потенциал. Адекватното кариерно консултиране и развитието на дуалното образование би могло да е основополагащ фактор за задържане на завършващите ученици в Севлиево и съответно – за създаване на предпоставки за подобряване на демографската картина чрез инвестиране в човешките ресурси и възможностите им за развитие на територията на общината и областта.

2. Анализ на факторите на вътрешната среда

2.1. Идентифициране на потребност от подкрепа на деца и ученици по групи

Общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие е насочена към всяко дете или ученик, живеещ на територията на общината, независимо от неговите физически и умствени възможности.

Съгласно Закона за предучилищно и училищно образование подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и ученик. Допълнителната подкрепа се предоставя на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявиени дарби, с хронични заболявания, след извършване на оценка на потребностите. Образователната интеграция и осигуряване на подкрепяща среда за развитие на тези групи деца и ученици със специални потребности са от съществено значение за осигуряване на техния бъдещ независим живот. Отпадането от училище и липсата на образование в последствие се съпровождат със социални рискове като безработица, бедност, липса или недостатъчни грижи за здравето и образованието на детето, отклоняващо се поведение.

2.1.1. Деца и ученици в риск

Законовата дефиниция на "Дете в риск" е дете:

- а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;
- б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание в или извън семейството му;
- в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;
- г) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

В таблица по-долу са представени данни за деца и ученици в риск от Община Севлиево, разделени в четири важни групи.

Данни за деца и ученици в риск за учебната 2021 / 2022 г.

	Севлиево
Деца без родителска грижа или чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или родителските им права са ограничени, в т.ч с родители в чужбина	204

Деца, жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение или наказание във или извън семейството му	-
Деца, с отклонение от общоприетите норми на поведение /извършители на тормоз	37
Деца в риск от отпадане от училище или отпаднали от училище (с отсъствия по неуважителни причини).	60

В сравнение с предходни години се отчита ръст на броя на децата без родителска грижа в Община Севлиево е нараснал двойно в сравнение с 2021/2022 г.. Отчита се намаление при броя на деца с отклонение от общоприетите норми на поведение /извършители на тормоз.

Отделът „Закрила на детето“ към Дирекции „Социално подпомагане“ –Севлиево осъществяват текущата практическа дейност по закрила на детето в общината, определя и провеждат конкретни мерки за закрила на децата и контролират изпълнението им.

Голяма роля за личностното развитие на тези деца в риск оказват Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН). На територията на община Севлиево екипа на МКБППМН работи успешно по организиране и реализиране на следните дейности:

- организират и координират социално-превантивната дейност на територията на общината - превенция на ученическата престъпност, чрез запознаване на учениците с противообществените прояви и последствията по ЗБППМН за извършителите;
- търсят и установяват малолетните и непълнолетните, които се нуждаят от помощ и вземат мерки за тяхната социална защита и развитие;
- разглеждат противообществените прояви, извършени от малолетни и непълнолетни по сигнали на прокуратура, съд, полиция, граждани и налагат законосъобразни възпитателни мерки;
- привеждат в изпълнение наложените мерки и осъществяват контрол върху изпълнението им;
- оказват помощ на родителите или лицата, които ги заместват, срещащи затруднения при възпитанието на децата си.
- провеждат конкурси, беседи, срещи и др. за ограничаване и намаляване употребата на психоактивни вещества и агресия сред учениците;
- запознават учениците с основни нормативни документи, регламентиращи поведението им в училище и обществото, правата и отговорностите им;
- запознават с начините за предпазване от попадане в трафик на хора;
- организират инициативи за ваканционните дни.

МКБППМН - Севлиево продължава да работи и по първична превенция. Реализират се дейности за намаляване и предотвратяване на агресия, асоциално поведение, употреба и разпространение на наркотични вещества. Мероприятията се осъществяват съвместно с ангажираните по проблемите на децата и младежите институции и структури и чрез помощните органи на комисията. През годината МКБППМН - Севлиево успя да реализира традиционните превантивни дейности и кампании – летни занимания, състезание „Мама, татко и аз“, конкурс за коледна картичка, срещи за родители и др.

В унисон с цялостната политика на МОН за сигурна образователна среда - превенция и интервенции в случай на насилие и тормоз в училище, се прилага механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, съгласно който са сформирани екипи във всички образователни институции. Те провеждат срещи, разнообразни тренингови форми на обучение за решаване на конфликти, здравно образование, общуване, кариерно развитие и други, според нуждите в определения клас или група ученици.

По отношение децата в риск от отпадане/отпаднали от училище се прилага Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Основните причини за отпадане на децата са:

1. Икономически – ниски доходи на семейството, безработни родители и др.;
2. Социални – родителска незаинтересованост, липса на контрол от страна на семейството, отрицателно въздействие на средата, лоши битови условия, влияние на различни криминогенни фактори и др.;
3. Личностни – липса на мотивация за учене, негативно отношение към училището, трудности в общуването с учители и другите деца, личностни особености и др.;
4. Етнокултурни - Това са специфичните етнически, религиозни и езикови измерения. Силно действащите са вътрешногрупови норми и натискът на етнокултурните традиции сред уязвими етнически общности и групи предопределят специфичните причини за преждевременното напускане на училище: отсъствие на познавателна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липсва мотивация на родителите за получаване на образование от децата им, по-ниска ценност на образованието и др.

2.1.2. Деца и ученици със СОП

Анализът на цифровите данни за изминалите три години показва повишаване на броя на децата и учениците със СОП.

Данни за деца и ученици със специални образователни потребности с допълнителна подкрепа към 17.01.2023 г. в Община Севлиево

Общ брой на децата и учениците със специални образователни потребности, които се обучават с ресурсно подпомагане в детски градини по чл. 35 и в училищата по чл. 38 от ЗПУО	92
- От общия брой – с ресурсно подпомагане от РЦПППО	55
- От общия брой – с ресурсно подпомагане от училище	37
- Общ брой на децата и учениците със СОП, които се обучават в ЦСОП	
1. Деца и ученици със сензорни увреждания от общия брой	2
2. Деца и ученици с множество увреждания от общия брой	10
3. Деца и ученици интелектуални затруднения от общия брой	22
4. Деца и ученици с езиково-говорни нарушения от общия брой	3
5. Деца със специфични нарушения на способността за учене (обучителни затруднения, дислексия, дисграфия, дискалкулния) от общия брой	24
6. Деца и ученици с разстройства от аутистичния спектър от общия брой	5
7 Деца с емоционални и поведенчески разстройства	17
8. Деца и ученици с неврологични и други / епилепсия, диабет, астма и др.	8
9. Други	1
общо	92

Данните за деца и ученици със СОП за последните три учебни години показва, че в община Севлиево се увеличава броят им, както следва - към февруари 2020 г. – 72 деца, към февруари 2021 г. 82, а към януари 2023 г. – 92. Това налага необходимостта от интензивна допълнителна подкрепа за преодоляване на съществуващите дефицити. Подходът, който се прилага налага обединяване усилията на екип от специални педагози, психолози, медицински специалисти, ръководени от основната цел – детето да получи най-подходящите грижи, съобразени с неговите специфични нужди във времето.

Децата и учениците със СОП имат различни потребности, на които има стремеж да се откликва чрез специалисти с комбинирани компетентности - психолог-ерготерапевт, логопед- слухово-речеви рехабилитатор, ресурсен учител-психолог.

В СУ „Васил Левски“ – Севлиево и ОУ „Стефан Пешев“ – Севлиево са назначени ресурсни учители и функционират училищни екипи, в състава на които са включени психолог и/или логопед и ежедневно подпомагат децата и учениците със специални образователни потребности от училището. За пълноценно адаптиране и социализация децата и учениците със СОП се включват в различни допълнителни извънкласни форми и занимания по интереси.

Основните направления, в които е необходима подкрепа са:

- **Осигуряване на достъпна архитектурна среда** - В голяма част от детските градини и училищата съществува достъпна инфраструктура. В образователните институции се търсят източници за осигуряване на технически средства, специализирано оборудване, специализирана подкрепяща среда и разумни улеснения, включително чрез реализиране на дейности в изпълнението на проект „Подкрепа за приобщаващото образование“.

- **Адаптиране на учебния материал** - Тъй като всяко дете и ученик със СОП има индивидуални специфики в развитието си, в начина на възприемане и в необходимостта от избор на подход в процеса на учене, учебното съдържание по различните образователни направления/учебни предмети за съответния клас/група се адаптира от ресурсния учител, съвместно с учителя по предмета, за да може да се предаде на детето/ученика на достъпно за него ниво. Многообразието в диагностите на децата и учениците предполага прилагане на различни и строго индивидуални педагогически подходи и методики, които са в компетентностите на ресурсните учители и специалните педагози.

- **Осигуряване на достатъчно ресурсни учители, психолози, логопеди и др. специалисти** – в резултат на правилното разбиране за важността на дейностите в подкрепа на децата и учениците се увеличава броя на образователните институции, в които се назначават специалисти за предоставяне на подкрепа за личностно развитие, както от бюджета на институцията така и по проект. Необходимо е да се работи не само с учениците, а и с техните семейства в посока интеграция на децата с увреждания сред връстниците им, психологическа и социална подкрепа за родителите на деца с увреждания.

- **Координация със социални услуги**, които децата и учениците със СОП потребяват - подобрена е координация със социални услуги, които предоставят логопедична или психологическа подкрепа на децата и учениците със СОП и се наблюдава положителна тенденция за създаване и изпълнение на общ план за подкрепа.

2.1.3. Децата и ученици с хронични заболявания

Най-разпространените новооткрити заболявания сред децата до 7 г.в. са:

1. Пневмония - (24,6 %)
2. Хроничен бронхит - (13 %)
3. Смушения в зрението - (10,3 %)
4. Затлъстяване - (10,1 %)
5. Хронични заболявания на тонзилите и аденоидните вегетации - (8,6 %)
6. Алергичен ринит - (8,6 %)
7. Астма - 25 (6,1 %)

В сравнение с преходния период се е увеличил относителният дял на децата, посещаващи детски заведения със смушения в зрението и затлъстяване. Относителният дял на децата с новооткрити хронични заболявания е намалял - съответно от 22,53 % на 15,8 %.

Най-разпространените новооткрити заболявания сред учениците са:

1. Затлъстяване - 370 ученика (21,11%)
2. Нарушения на рефракцията и акомодацията – (12,66%)
3. Смушение в зрението - (11,06%)

4. Хронични заболявания на тонзилите и аденоидните вегетации - (5,08%)
5. Астма - (4,56%)
6. Алергичен ринит - (3,82%)
7. Гръбначни изкривявания - (3,82%)
8. Епилепсия - (2,45%)

В сравнение с преходния период година относителният дял на учениците с новооткрити заболявания е леко увеличен - съответно от 20,9% на 25,39%. Водещи в относителния дял остават затлъстяването и зрителните смущения и нарушения.

Антропометричните показатели на децата, посещаващи детски заведения в общината са в нормата (вкл. и разширена норма): за ръст при 97,31 % и за телесна маса при 98,78 %. Антропометричните показатели на учениците в общината са в нормата (вкл. и разширена норма): за ръст при 97,87% и за телесна маса при 90,23%. Прави впечатление, че 9,77% от учениците са с отклонения по показателя телесна маса, което увеличава риска за здравето им в по-късна възраст. Този показател е завишен спрямо предходния период, когато е бил 8,21%.

Резултати от проведените тестове за физическа дееспособност на децата над тригодишна възраст, посещаващи детски заведения - нормите за съответната възраст са покрили 77,9 % от децата на възраст от 3 до 7 години.

При изследване на физическата дееспособност, почти всички ученици (96,70%) са покрили нормативите по отделните показатели и са получили оценка над среден 3.

2.1.4. Децата и ученици с изявени дарби

Съгласно Закона за закрила на детето дете с „**изявени дарби**“ е дете, което е **показало трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници**. В таблица са представени данните за деца и ученици с изявени дарби и умения в областта на науката, спорта и изкуството.

Данни за деца и ученици с изявени дарби – данни за уч. 2021 / 2022 г.

	Севлиево	Общо за област Габрово
Децата с постижения в областта на науката	46	694
Децата с постижения в областта на спорта	83	372
Децата с постижения в областта на изкуството	142	386

Общият брой на децата и учениците с изявени дарби за последната учебна година е 271, като се отчита скокообразно нарастване на броя даровити деца. Училищата в общината имат основния ангажимент за откриване, подкрепа за развитието и реализиране дарованията на всяко дете. Те осигуряват желани извънкласни извънучилищни дейности в сферата на науката, изкуствата и спорта за пълноценно ангажиране свободното време на учениците. Детските градини предлагат допълнителни педагогически услуги, съобразно заявеното желание.

Учениците активно участват в олимпиади по различни предмети, фестивали и конкурси в областта на музиката и изобразителното изкуство и състезания по различни спортни дисциплини, за което получават признание на местно, областно, национално и международно равнище. Насърчаването на творческите заложби и потребности на деца с изявени дарби е на основание Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби.

На учениците, класирали се на призови места на конкурси и състезания, включени в Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни и общински училища за съответната година, отговарящи на изискванията, посочени в Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби, се предоставя финансово подпомагане под формата на едногодишна стипендия. Право на стипендия има ученик от общинско или държавно училище, който е класиран индивидуално през настоящата година на първо, второ или трето място на конкурс, олимпиада или

състезание в областта на изкуствата и науката на национално и международно равнище. Освен за стипендии учениците могат да кандидатстват и за еднократно финансово подпомагане за участие в пленери, майсторски класове и лагери.

В Програма за закрила на детето в община Севлиево ежегодно се предвиждат мерки за закрила на децата с изяви дарби. Подкрепят се изявите на даровитите деца с еднократно финансово подпомагане, като средствата са осигурени от общинския бюджет. Ежегодно ученици от общината се класират за получаване на едногодишни стипендии за заети призови места на национални състезания, финансирани по Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби на МС.

Бизнес сдружение "Севлиево 21 век" връчва годишни стипендии на изяви ученици от средните училища на общината на тържеството по случай Деня на народните будители 1-ви ноември. За учебната 2022 - 2023 година годишна стипендия от по 1200 лева получиха трима дванадесетокласници.

III. СЪСТОЯНИЕ НА ОБЛАСТНАТА МРЕЖА ОТ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИНСТИТУЦИИ ЗА УЧЕБНАТА 2021/22 Г. ОБЩ БРОЙ ДЕЦА И УЧЕНИЦИ. КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ.

1. Образователни институции в община Севлиево и разпределение на децата и учениците в тях.

През учебната 2022/2023 година в община Севлиево функционират следните следните образователни институции:

- Детски градини – 5 броя;
- Училища – 12 броя: осем основни училища, едно средно училище, три професионални гимназии;
- ЦПЛР - ДК „Й.Йовков“ – гр. Севлиево.

Броят на децата и учениците към 17.01.2023г. е 3975. Разпределението на учениците в различните учебни заведения и на децата в детските градини е видно в следната таблица.

Данни за мрежата от училища и детски градини към 01.2023г.

№	Име на училището /ДГ	Местоположение	Вид	Брой деца /ученици
	Училища			
1.	СУ „Васил Левски“	гр. Севлиево	средно училище	1 030
2.	ОУ „Христо Ботев“	гр. Севлиево	основно училище	155
3.	ОУ „Стефан Пешев“	гр. Севлиево	основно училище	561
4.	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	Севлиево, с. Градница	основно училище	83
5.	ОУ „Свети солунски братя“	Севлиево, с. Крамолин	основно училище	26
6.	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	Севлиево, с.П.Славейков	основно училище	52
7.	ОУ „Васил Левски“	Севлиево, с. Шумата	основно училище	114

8.	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	Севлиево, с. Душево	основно училище	92
9.	ОУ „Христо Ботев”	Севлиево, с.Добромирка	основно училище	43
10.	ПГ „Марин Попов”	гр. Севлиево	професионална гимназия	133
11.	ПГМЕТ „Ген. Иван Бъчваров”	гр. Севлиево	професионална гимназия	402
12.	ПГТМ - Градница	Севлиево, с. Градница	професионална гимназия	202
Детски градини				
1	ДГ „Слънце”	гр. Севлиево	детска градина	250
2	ДГ „Пролет”	гр. Севлиево	детска градина	228
3	ДГ „Щастливо детство”	гр. Севлиево	детска градина	169
4	ДГ „Радост”	гр. Севлиево	детска градина	219
5	ДГ „Мечо Пух”	Севлиево, с.П.Славейков	детска градина	216

В ЦПЛР „Детски комплекс „Й.Йовков“ – Севлиево се предоставят дейности от обща подкрепа за личностно развитие на ученици от I до XII клас.

В община Севлиево има една средищна детска градина и осем средищни училища, които осигуряват обучение, транспорт и хранене на ученици от населени места, в които няма образователна институция, както следва:

✓ **детски градини:**

1. ДГ „Мечо Пух” – село Петко Славейков, община Севлиево с 4 бази с изнесено обучение, части от ДГ „Мечо Пух”, село Петко Славейков, община Севлиево, както следва:

- База с изнесено обучение село Батошево, община Севлиево;
- База с изнесено обучение село Градница, община Севлиево;
- База с изнесено обучение село Душево, община Севлиево;
- База с изнесено обучение село Крамолин, община Севлиево.

✓ **училища:**

1. ОУ „Св. св. Кирил и Методий” – село Градница, община Севлиево;
2. ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“ – село Душево, община Севлиево;
3. ОУ „Свето солунски братя“ – село Крамолин, община Севлиево;
4. ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“ – село Петко Славейков, община Севлиево;
5. ОУ „Васил Левски“ – село Шумата, община Севлиево;
6. ОУ „Христо Ботев“ – град Севлиево, община Севлиево ;
7. ОУ „Стефан Пешев“ – град Севлиево, община Севлиево;
8. СУ „Васил Левски“ – град Севлиево, община Севлиево.

За учебната 2022-2023 година в община Севлиево има 1 защитена детска градина с 4 бази и 3 училища, както следва:

✓ **детски градини:**

ДГ „Мечо Пух” – село Петко Славейков, община Севлиево с четири бази с изнесено обучение, части от ДГ „Мечо Пух”, село Петко Славейков, община Севлиево както следва:

1. База с изнесено обучение село Батошево, община Севлиево;
2. База с изнесено обучение село Градница, община Севлиево;
3. База с изнесено обучение село Добромирка, община Севлиево;

4. База с изнесено обучение село Крамолин, община Севлиево.

✓ **училища:**

1. ОУ „Христо Ботев” – село Добромирка, община Севлиево;
2. ОУ „Свети Солунски братя” – село Крамолин, община Севлиево;
3. ОУ „Васил Левски” – село Шумата, община Севлиево.

През учебната 2022-2023 година в Община Севлиево функционират три иновативни училища – СУ „Васил Левски“, ОУ „Стефан Пешев“ и ОУ „Св.Св. Кирил и Методий“ – с. Петко Славейков.

В училищните проекти са заложили следните елементи на иновативния процес:

- иновативни елементи по отношение на организацията и/или съдържанието на обучението;
- организиране по нов/усъвършенстван начин управлението, обучението и образователната среда;
- използване на нови методи на преподаване;
- разработване по нов начин на учебно съдържание, учебни планове и учебни програми.
- участие в педагогически форуми, свързани с обмен на опита от въведените иновации с други училища по НП „Иновации в действие на МОН.

2. Кариерно ориентиране

В периода на изпълнение на предходната стратегия 2021- 2022 г. са проведени разнообразни дейности по кариерно ориентиране. Различни институции, НПО, фирми и т.н. са участвали в планирането и изпълнението, но в сравнение с предходния период се наблюдава лек спад в обема на дейностите, което може да бъде отдадено на въведените ограничения за работа в условията на пандемия от КОВИД и най-вече на забраната да се реализират дейности с участието на смесени групи (деца от различни класове и училища).

Дейностите по кариерно ориентиране в училищното образование са разписани в „Програмата за кариерно ориентиране на ниво училище“, разработена от МОН, в която са описани обема, качеството и методологията на провеждане на кариерното ориентиране във всички видове училища и образователни етапи. Методиката е една и важи за всички области на страната, като целта и е да предостави система и единен стандарт за прилагане на дейности по КО в училищното образование.

III. ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА, ПОДРАСТВАЩИТЕ И МЛАДЕЖИТЕ В УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

1. Доставчици на социални услуги в община Севлиево

- **Дневен център за деца и младежи с увреждания, гр. Севлиево**

Социалната услуга предлага целодневна грижа за деца и младежи с увреждания. Капацитетът на услугата е 24 места. През месец декември 2022 г. услугата са ползвали 14 потребители. С децата се провеждат ежедневни занимания: развитие на комуникативни умения, обучение в умения за самостоятелност и независим живот, оказване на психологическа подкрепа, развитие на социални умения, психомоторно възстановяване, педагогическа дейност, рехабилитация и лечебна физкултура, трудотерапия, работа с родителите и семействата на децата и младежите, музикотерапия, арттерапия, свободни дейности.

- **Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания, гр. Севлиево**

Центърът предоставя услуги в среда близка до семейната на деца и младежи с увреждания. Капацитетът на услугата е 12 места и 2 места за спешен прием. Потребителите на услугата към декември 2022 г. са 14.

- **Център за настаняване от семеен тип на деца и младежи без увреждания, гр. Севлиево**

Центърът е предназначен за деца и младежи без увреждания, лишени от родителска грижа и е с капацитет 12 места. Към месец декември 2022 г. ползващи услугата са 10 деца и младежи. В центъра е създадена среда близка до семейната, в която децата получават индивидуална грижа, подкрепа за личностно развитие и изграждане на умения за самостоятелен и независим живот.

- **Център за обществена подкрепа, гр. Севлиево**

ЦОП предоставя социалната услуга за деца и семейства в риск, целяща превенция на изоставянето, на насилието и отпадане от училище; деинституционализация и реинтеграция на деца; обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции; консултиране и подкрепа на семейства в риск; оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители; консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви. Капацитетът е 40 места, като за месец декември 2022 г. услугите на центъра са ползвали 46 човека (общия брой преминалите през месеца по направления е 46).

- **Общностен център за социални, здравни, образователни услуги за деца от 0 до 7-годишна възраст и техните родители в Община Севлиево**

В услугата се предоставят здравно-социални услуги за ранно детско развитие в подкрепа на семейства с деца от 0 до 7 години, включително с увреждания, на деца от 0 до 7 години в риск и техните семейства и на деца и възрастни в риск. Основните моменти в работата са свързани с:

- Ранна интервенция на уврежданията;
- Предоставяне на психологическа подкрепа и консултиране на бъдещи и настоящи родители за формиране и развитие на родителски умения;
- Подкрепа за осигуряване на здравна детска консултация и дейности по превенция на заболяванията;
- Индивидуална педагогическа подкрепа на деца с увреждания;
- Допълнителна педагогическа подготовка за повишаване на училищна готовност за равен старт в училище.

2. Доставчици на услуги за свободното време на децата и учениците

В тази категория попадат читалища, клубове, музеи, библиотеки, художествени галерии, неправителствени организации и други, в чиито приоритети са подкрепа на детското и младежко развитие извън училище, които насърчават неформалното и гражданското образование на подрастващите.

Читалищата на територията на община Севлиево се явяват един от основните доставчици на услуги в подкрепа личностното развитие на децата и учениците през свободното им време. Към тях са сформирани множество клубове, кръжоци, школи, формации и състави, които развиват допълнителни образователни дейности и насърчават любителското творчество сред подрастващите. В община Севлиево развиват дейност 28 читалища с над 90 клуба

Действащите читалища осигуряват възможност на децата и младите хора да развиват своите интереси, способности и талант в сферата на народни песни и танци, модерни танци, театрално изкуство, изобразително изкуство, приложни изкуства и др. Те

работят в посока развитие и обогатяване на културния живот в общината, чрез съхраняване на традициите и възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание и културна идентичност. Разнообразни форми на работа предлагат и читалищните библиотеки. Те осигуряват достъп до информация и разширяват възможностите за самостоятелно развитие на младите хора.

ЦПЛР-ДК „Й. Йовков“ осъществява общинската политика за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от 6 до 18-годишна възраст в община Севлиево, като организира и провежда дейности за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата им в национални и международни конкурси и фестивали. Организационно-педагогическите форми на Детски комплекс „Йовко Йовков“ обхващат ежегодно над 400 деца и ученици от общината. Цялостната дейност към 01.01.2023 г. е организирана в две области:

- „Наука и технологии“ – 5 групи с включени 117 деца и ученици;
- „Изкуства“ – 19 групи по изобразително изкуство, музикално изкуство, театрално изкуство, танцово изкуство, с включени 296 деца и ученици.

През ваканциите ЦПЛР-ДК организира и провежда целодневни летни занимания за деца от 6 до 8 години в лятна занималня „Туити“. Резултатите от дейностите на организационните педагогически форми се представят пред родителите и обществеността на публични изяви с регионален, национален или международен характер, вкл. и он-лайн, когато ситуацията го изисква. Наред със задължителния учебно-възпитателен процес, ЦПЛР-ДК е организатор на Национален конкурс „Златна есен-плодовете на есента“, който е включен в Националния календар на МОН за изяви по интереси и Наредба за закрила на даровити деца на Министерство на културата. ЦПЛР-ДК е организатор и на Общински фестивал на художествената самодейност „Децата-творци на красота“, както и на различни инициативи и общински мероприятия. Художествено-творческите състави присъстват в културния афиш на Общината. Учениците от школите на ЦПЛР-ДК са носители на престижни награди от национални и международни конкурси, фестивали, което е доказателство за високия професионализъм на учителите. През 2021 и 2022 година бяха спечелени два проекта по Национални програми на МОН. Единият проект е за обзавеждане и оборудване на музикален кабинет „В света на музиката“-НП на МОН 2021, а другият проект „Децата - творци на красота“ е предназначен за оборудване, обзавеждане на зала за танци, театър и песен, както и закупуване на сценични костюми и аксесоари за театър, танци и фолклор.

Градска библиотека – Севлиево е един от културните институти в града, чиято дейност е насочена към подкрепа на образованието и личностното развитие на децата и младежите. Организира инициативи, свързани с популяризиране на книгата и четенето, обучения с различен характер. Към библиотеката функционира Школа за творчество, чиято цел е да провокира любопитството на младите хора, да ги подкрепи в стремежа им да открият своите възможности и силни страни и да им помогне да ги развият.

В обособена Тийн зона се осъществяват различни събития за стимулиране общуването между децата и тийнейджърите, за развиване на здравословно себеусещане у тях. През летните ваканционни дни те имат възможност да се включат в разнообразни творчески ателиета съобразно своите интереси, да разширяват знанията и уменията си под формата на игра.

Спортната база в община Севлиево напълно отговаря на потребностите на децата и младежите. Регистрирани са 23 спортни клуба по волейбол, футбол, баскетбол, плуване, борба, бадминтон, карате, таекуон-до, моделизъм и др., които успешно развиват спортно-състезателна и тренировъчна дейност, като по този начин изграждат и затвърждават здравословния начин на живот у подрастващите. Спортните клубове, които са регистрирани на територията на община Севлиево и притежават изискуемите от Закона за физическото възпитание и спорта документи, получават финансово подпомагане на проектен принцип съгласно утвърдена от Общински съвет наредба. Индивидуално се подпомагат и изявени спортисти от гр. Севлиево.

На територията на община Севлиево функционира **Младежка зона – Севлиево**, територия, на която община Севлиево осъществява част от своята политика за младите хора. В Младежката зона се организират различни обучения, срещи и инициативи имащи за цел да популяризират доброволчеството, като средство за развитие на конкретни умения и навици сред младите хора и като ресурс, който е полезен не само за тях самите, но и за цялото общество. Също така и дейности свързани с инициативи за свободното време, кариерно развитие и личностното развитие. Доброволците, с които работи Младежка зона, са неговият най-ценен ресурс, защото това са хората, които планират и осъществяват всички проекти и инициативи, насочени към младежите в Севлиево. Във връзка с това младите хора участват в редица обучения и развиват своите личностни качества като лидерство, работа в екип, планиране, презентиране и организиране на различен тип събития, от среща до публична изява.

IV.КАДРОВИ РЕСУРС

В детските градини и училищата на територията на община Севлиево работят 390 души на педагогически длъжности, грижещи се за подрастващото поколение. Непрекъснато се инвестира в подобряване квалификацията на педагогическите кадри, за да се осъществява образователно-възпитателната работа на високо равнище. Ежегодно училища и детски градини приемат и изпълняват квалификационни програми. Директорите преминават постоянни курсове за повишаване на управленческите си умения. Усъвършенстват се вътрешноучилищните системи за оценяване и стимулиране труда на учителите.

Решават се редица проблеми и се работи за постигане на следните важни цели:

- Да се преодолеят дефицитите в компетентностите;
- Да се подобри комуникацията между участниците в образователния процес с цел превенция на неприемливо поведение;
- Да се стимулира участието в различни форми, занимания и изяви с оглед положително личностно развитие на децата и учениците;
- Стимулиране и квалифициране на педагогическите специалисти за прилагане на нови иновативни, съвременни и привлекателни методи и средства на преподаване с цел мотивирането на учениците за учебен труд, повишаване на образователните резултати, придобиване на система от компетентности, трайни, цялостни знания, ключови умения и нагласи, ориентирани към практиката, които да са основа за личностното им развитие.

Фактът, че през последните години се увеличава броят на децата със СОП в детските градини и училища, налага качествена промяна на образователните методи и подходи, оказване на допълнителна подкрепа на учителите от страна на педагогически съветници и психолози, включително на външни за училището специалисти, които да подпомогнат учителите в изпълнение на техните непосредствени образователни и възпитателни задачи, с оглед специфичните потребности на децата, подрастващите и младежите в училище.

В следващата таблица се вижда разпределението на специалистите, назначени към различни образователни институции, които предоставят допълнителна подкрепа за личностно развитие.

	Специалисти, назначени в ДГ/Училища					общо
	Ресурсен учител	Психолог	Логопед	Педагогически съветник	Специален педагог	
ДГ	-	2,5	-	-	-	2,5
Училища	1,5	2	2	4	-	9,5
общо	1,5	4,5	2	4	-	12

Данни за персонала в училищата и детските градини и др. специалисти за учебната 2021/2022

Училище/ детска градина	Населено място	Персонал									
		Общ брой	Педагогически	Непедагогически	Директор, Зам.-директор	Учител	Учител, ЦОУД	Психолог	Педагогически съветник	Логопед	Ресурсен учител
СУ „Васил Левски“	гр. Севлиево	105,5	86	19,5	4	64	14	0	2	0	1,5
ОУ „Христо Ботев“	гр. Севлиево	24,75	18	6,75	1	12	3	1	0	0	0
ОУ „Стефан Пешев“	гр. Севлиево	70	56	14	3	35	15	1	0	0	1
ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“	с. Градница	17,5	13	4,5	1	8	3	0	0	0	0
ОУ „Свети солунски братя“	с. Крамолин	12,5	8	4,5	1	6	1	0	0	0	0
ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“	с. П.Славейков	16	11	5	1	8	2	0	0	0	0
ОУ „Васил Левски“	с. Шумата	20	14	6	1	9	4	0	0	0	0
ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“	с. Душево	17,5	13	4,5	1	9	3	0	0	0	0
ОУ „Христо Ботев“	с. Добромирка	14	9	5	1	6	2	0	0	0	0
ПГ „Марин Попов“	гр. Севлиево	26	20,5	5,5	2	17,5	0	0	1	0	0
ПГМЕТ „Ген. Ив. Бъчваров“	гр. Севлиево	51	34	17	4	30	0	0	1	0	0
ПГТМ - Градница	с. Градница	26	16	9	2	15	0	0	0	0	0
ДГ „Слънце“	гр. Севлиево	40	18,5	21,5	1	17	0	0,5	0	0	0
ДГ „Пролет“	гр. Севлиево	36,5	19	17,5	1,5	17	0	0,5	0	0	0
ДГ „Щастливо детство“	гр. Севлиево	29	15	14	1	13	0	0,5	0	0	0
ДГ „Радост“	гр. Севлиево	32	18,5	13,5	1	17	0	0,5	0	0	0
ДГ „Мечо Пух“	с.П.Славейков	42,5	20,5	22	1,5	19	0	0	0	0	0
Общо:		580,75	390	189,75	28	302,5	47	4	4	0	2,5

От гледна точка на това, че квалифицираният педагогически персонал е залог за личностното развитие на децата и учениците, е необходимо провеждането на непрекъснати обучения в контекста на ученето през целия живот. С оглед повишаване на професионалните компетентности на педагогическите специалисти на регионално ниво през учебната 2022-2023 г. са създадени условия за квалификация в училищата, детските градини и ЦПЛР от общината в изпълнение на Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030).

Съгласно разработения от РУО - Габрово план за квалификационна дейност за учебната 2022-2023 г. се организират и провеждат обучения. Множество обучения за преподавателите в област Габрово се осигуряват и в рамките на Национална програма „Мотивирани учители и квалификация“ и по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“. Проведени са обучения на теми: "Наставничество на младите учители. Приобщаване, професионално израстване и кариерно развитие", "Програма за системно взаимодействие между родители и учители в детските градини и училища като част от ПО", ППО "Прилагане на инструмент за идентифициране на маркери на риск при деца и ученици и определяне на възможности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици в риск", "Обучения за работа с дете и ученик по конкретен случай, за определяне нивата на допълнителна подкрепа за предоставяне на

допълнителна подкрепа, за прилагане на стандарти за логопедична работа" и „Обучения на педагогически специалисти за диференциране и адаптиране на учебното съдържание и за методи на обучение, съобразени с индивидуалните потребности на децата и учениците, на които се предоставя допълнителна подкрепа, за оценяване на текущия и годишния напредък от обучението на децата и учениците, както и за съвместна работа в групата/ в класната стая между ресурсните учители, другите педагогически специалисти и помощниците на учителя“.

Друга предпоставка за личностното развитие на децата и учениците е изграждането на ефективна училищна среда чрез съвременни и иновативни методи и практики за преподаване и учене, които да стимулират за личностен напредък. Преподавателите отново имат решаващо значение за мотивираща среда за учене. Реализацията на училищните проекти за иновации и прилагането на нови методи на преподаване и нови и/или интегративни учебни предмети допринасят от една страна за повишаване на квалификацията на учителите и от друга страна за мотивацията на учениците. Участието на училищата в Националната програма “Иновации в действие” им дава възможност за споделяне на добри практики в иновативните процеси и съдейства за подобряване на обучението и резултатите от него. Обмяната на информация по тази тема насочва педагогическите специалисти към прилагане на методи и стратегии за ефективна комуникация с ученици и родители, управление на класната стая, осигуряване на позитивна педагогическа подкрепа, работа в мултикултурна среда и прилагане на ефективни техники за справяне в различни ситуации.

Един от начините за обмен на опит и повишаване квалификацията на специалистите в системата на образованието е изграждането на партньорства. Училищата и детските градини взаимодействат с Дирекция „Социално подпомагане“ – Отдел „Закрила на детето“, общинските – МКБППМН, Детска педагогическа стая към Районно управление на МВР, културни институции, спортни клубове, читалища, неправителствени организации и др. Училищата имат изградени традиции за партньорство и съвместни инициативи в подкрепа на деца и ученици с научни, образователни, информационни, културни и спортни институции. В търсене на нови форми, удовлетворяващи интересите на учениците и осигуряващи им пълноценно оползотворяване на свободното време, училищата си партнират и с всички клубове, предприятия и дружества в областта на спорта.

С оглед кариерното ориентиране на учениците са създадени ползотворни партньорства с водещи структуроопределящи предприятия и фирми. В някои от тях се осъществяват практиките на паралелките с дуално обучение. Редица институции и организации като ОДМВР, Спешна помощ, библиотеки, музеи, културни институти също партнират за осъществяване кариерното ориентиране на учениците.

Механизмът за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст работи не само в посока обхват, но също така създава предпоставки за засилено взаимодействие на различните заинтересовани страни. Осъществени са обучения, взаимодействия и партньорства между заинтересованите страни по Механизма.

V. МАТЕРИАЛНИ И ТЕХНИЧЕСКИ РЕСУРСИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИ И СТРУКТУРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СЕВЛИЕВО.

Изграждането на подкрепяща образователна среда, включва подходящи архитектурни и социално-битови условия, индивидуални образователни програми, училищен екип за подкрепа за личностно развитие, който да извършва оценяване, специални учебно-технически средства, материали, помагала и пр. Достъпната

архитектурна среда е от изключителна важност, тъй като липсата на такава възпрепятства посещенията на учебни занятия от деца с физически увреждания.

През последните четири години бе постигнато добро ниво на достъпност на архитектурната среда. Голяма част от училищата в общината са изградили рампи, монтирани са парапети, подменени са настилки. В образователните институции се търсят източници за осигуряване на технически средства, специализирано оборудване, специализирана подкрепяща среда и разумни улеснения.

Достъпна архитектурна среда

Училище, ДГ, Център за подкрепа за личностно развитие, ЦОП и др.	Населено място	Достъпна архитектурна среда								
		Входни и комуникационни средства						Пригодност на помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания		
		Достъпен вход		Достъпност до помещения и пространства				Създадени условия в класни стаи и кабинети за ученици с увреждания	Използваемост на общи помещения - зала, аула, столова, физкултурен салон и др. за ученици с увреждания	Достъпно и пригодно за хора с увреждания санитарно-хигиенно оборудване
		Рампа	Подемна платформа	Безопасни парапети	Нехлъзгава настилка	Тактилни ивици	Подемна платформа			
СУ „Васил Левски“	Севлиево	да	не	да	да	да	не	да	не	да
ОУ „Христо Ботев“	Севлиево	да	не	да	да	да	не	да	не	не
ОУ „Стефан Пешев“	Севлиево	да	не	да	да	не	не	да	не	да
ОУ „Емилиян Станев“	с. Ряховците	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	с. Градница	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ОУ „Свети солунски братя“	с. Крамолин	да	не	да	не	не	не	не	не	не
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	с. П. Славейков	да	не	да	не	не	не	да	не	да
ОУ „Васил Левски“	с. Шумата	да	не	да	не	не	не	не	не	да
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“	с. Душево	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ОУ „Христо Ботев“	с. Добромирка	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ПГ „Марин Попов“	Севлиево	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ПГМЕТ „Ген. Иван Бъчваров“	Севлиево	да	не	да	не	не	не	не	не	да
ПГТМ Градница	с. Градница	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ДГ „Слънце“	Севлиево	да	да	да	не	не	не	не	не	не
ДГ „Пролет“	Севлиево	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ДГ „Щастливо детство“	Севлиево	не	не	да	не	не	не	не	не	не
ДГ „Радост“	Севлиево	да	не	да	не	не	не	не	не	не
ДГ „Мечо Пух“	с. П. Славейков	не	не	да	не	не	не	не	не	не

Не по-малко важна за учебния процес е материалната база. През последните години тя значително се подобри. Всички учебни заведения имат спортна площадка, разполагат със спортни съоръжения и компютърни кабинети.

Материалната среда в детските градини също е в сравнително добро състояние.

Данни за материалната среда

Училище/ДГ	Населено място	Спортна база			Библиотечно-информационно обезпечаване	Компютърни кабинети	Столово хранене
		Наличие на физкултурен салон	Наличие на спортна площадка	Осигуреност със спортни съоръжения			В самостоятелен стол
СУ „Васил Левски”	Севлиево	да	да	да	да	да	да
ОУ „Христо Ботев”	Севлиево	да	да	да	не	да	да
ОУ „Стефан Пешев”	Севлиево	да	да	да	не	да	да
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	с. Градница	да	да	да	не	да	да
ОУ „Свети солунски братя”	с. Крамолин	да	да	да	не	да	да
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	с. П. Славейков	не	да	да	да	да	да
ОУ „Васил Левски”	с. Шумата	не	да	да	да	да	да
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	с. Душево	не	да	да	не	да	да
ОУ „Христо Ботев”	с. Добромирка	не	да	да	не	да	да
ПГ „Марин Попов”	гр. Севлиево	да	да	да	не	да	не
ПГМЕТ „Ген. Иван Бъчваров”	гр. Севлиево	да	да	да	не	да	не
ПГТМ Градница	с. Градница	да	да	да	да	да	не
ДГ „Слънце”	Севлиево	да	да	да	не	не	да
ДГ „Пролет”	Севлиево	да	да	да	не	не	да
ДГ „Щастливо детство”	Севлиево	да	да	да	не	не	да
ДГ „Радост”	Севлиево	не	да	да	не	не	да
ДГ „Мечо Пух”	с. П. Славейков	не	да	да	не	не	да

Новата училищна политика, подкрепяща STEM дейности, е фокусирана да създава възможност за организиране по нов начин на учебния процес и да въвежда нови педагогически роли в училище.

През 2022 г. в Професионална гимназия по механоелектротехника „Ген. Иван Бъчваров“ в Севлиево беше открит уникален и модерен център за природни науки, изследвания и иновации „ИНТЕРА“, в който учениците по нов и съвременен начин учат, като съчетават обучението в различни области на познанието с експериментални дейности. В динамична среда и мултифункционални зони се реализират интегрирани уроци, основани на проектно-базиран метод. Най-голямото помещение на центъра е зона „Творчески център“ за методическа работа на учителския екип. В по-малкото помещение са обособени работни кътове за групова и индивидуална работа – зона „Изследователски център“. В мейкърспейс пространството младите иноватори създават програми за управление на роботизирани процеси, свързани с решаване на екологични проблеми, творят, работят, учат чрез правене. В зона „Еколаборатория“ се организират лабораторна и изследователска станции с подходящото оборудване за визуализация на структури и модели и се симулират природни процеси и явления. Във фоайето има кътове с мека мебел и естествена зеленина – подходящи места за подготовка, планиране, обсъждане, и дискусии. Те оформят зона „Динамика“ и зона „Релакс“.

Предстои изграждане на STEM центрове в няколко образователни институции, през периода 2023-2024 година след кандидатстване по национална програма „Изграждане на училищна STEM среда“. Разработени са проекти, в които се предвижда изграждане на STEM центрове с обновен интериор и нужните оборудвания за кабинетите по биология и здравно образование, по химия и опазване на околната среда,

по физика и астрономия, както и в кабинета в професионално направление по графичен дизайн и изобразително изкуство.

VI. СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ

Стратегическата част задава приоритетните направления за оказване на личностна подкрепа със съответната обща цел към всяко от тях. Към приоритетните направления са формулирани специфичните цели и са определени отделните мерки, които следва да се реализират за тяхното постигане.

Приоритетно направление 1: Подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в училищата и детските градини.

Обща цел: Осигуряване на необходимите условия в училищата и детските градини на община Севлиево за развитие потенциала на децата и учениците според индивидуалните им нужди.

Специфична цел 1.1: Осигуряване обща подкрепа на децата и учениците

- Мярка 1.1.1. Предоставяне на допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове, включително ограмотяване на ученици, за които българският език не е майчин;
- Мярка 1.1.2. Провеждане на дейности в училищата и детските градини за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- Мярка 1.1.3. Оказване на педагогическа, психологическа и логопедична подкрепа за преодоляване на трудности в обучението, процеса на учене и комуникацията в учебна среда, включително осъществяване на взаимодействие с родителите;
- Мярка 1.1.4. Обновяване на библиотечен фонд в училищата и детските градини;
- Мярка 1.1.5. Развитие на високотехнологична образователна среда, включително чрез изграждане на нови STEM центрове и Център за високи постижения в професионалното образование и обучение;
- Мярка 1.1.6. Осигуряване на достъп на децата и учениците до медицинско обслужване и програми за здравно образование и здравословен начин на живот. (чл. 183, ЗПУО);
- Мярка 1.1.7. Организиране занимания по интереси в училищата и детските градини чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и др.;
- Мярка 1.1.8. Включване на децата и учениците в организирани обучителни, творчески, възпитателни, спортни и туристически дейности през ваканциите;
- Мярка 1.1.9. Насърчаване развитието на деца с таланти в областта на науката, изкуствата и спорта чрез учредяване на награди и отпускане на стипендии, както и изпълнение на мерките по Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби;

Специфична цел 1.2: Осигуряване на подкрепа на деца и ученици с рисково поведение

- Мярка 1.2.1. Реализиране на дейности за идентифициране на проблеми и превенция на рисковото поведение на децата и учениците, чрез включването им в превантивни програми, реализиращи се в училищна и извънучилищна среда;
- Мярка 1.2.2. Планиране и реализиране на дейности по прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование;
- Мярка 1.2.3. Създаване на условия за индивидуална работа с родители на деца и ученици с рисково поведение;
- Мярка 1.2.4. Реализация на дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в община Севлиево;

- Мярка 1.2.5. Провеждане на обществени кампании и реализиране на дейности и програми в подкрепа на интеркултурното многообразие, толерантността и солидарността;
- Мярка 1.2.6. Включване на разнообразни форми за личностно развитие в рамките на целодневните форми на организация на учебния процес, включително насърчаване на сътрудничеството между НПО и училищата;
- Мярка 1.2.7. Работа по национални и общински програми, кампании и дейности по превенция употребата на наркотични вещества;
- Мярка 1.2.8. Мобилизиране на средства за дейности, насърчаващи детското участие, младежката активност и доброволчеството, както и специфични форми на консултиране за личностно развитие, като ефективни форми на превенция;

Специфична цел 1.3: Осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности, с хронични заболявания, с изявени дарби и деца в риск

- Мярка 1.3.1. Създаване на достъпна физическа и архитектурна среда в образователните институции в община Севлиево, в това число:
 - Изграждане и/или подобряване на входните и комуникационни пространства (достъпност до входа, помещенията и пространствата) в детските градини и училищата;
 - Осигуряване на пригодност на учебните помещения и пространствата, помещенията и пространствата за общо ползване за хора с увреждания, както и достъпни и пригодни санитарно-хигиенни помещения.
- Мярка 1.3.2. Навременна и точна диагностика на деца със специални образователни потребности и насърчаване индивидуалния подход при работата с деца и ученици, нуждаещи се от допълнителна подкрепа чрез:
 - създаване на екипи за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини съгласно чл. 188 и 189 от ЗПУО, чл. 132 от Наредба за приобщаващото образование.
 - Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за учениците със СОП и изготвяне на седмично разписание, съобразено с психо-физическите особености и индивидуалните потребности на ученика.
- Мярка 1.3.3. Въвеждане на иновативни педагогически и психологически методи и техники за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП;
- Мярка 1.3.4. Подобряване на материално-техническата база за нуждите на деца и ученици със СОП, изграждане и оборудване на зала за ерготерапия и кинезитерапия;
- Мярка 1.3.5. Осигуряване на достатъчно ресурсни учители съобразно нуждите на всяко дете със СОП;
- Мярка 1.3.6. Включване доставчиците на социални услуги и техния кадрови ресурс в обезпечаването на допълнителната подкрепа за личностно развитие;
- Мярка 1.3.7. Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;
- Мярка 1.3.8. Съвместни дейности между училища и институция/и за реализация на индивидуални планове за подкрепа на ученици с изявени дарби;
- Мярка 1.3.9. Осигуряване на допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск чрез работа по конкретен случай с подкрепата на доставчиците на социални услуги в общността.

Специфична цел 1.4: Повишаване капацитетът за развитие на човешките ресурси и осигуряване на условия за сътрудничество за подкрепа личностното развитие на децата и учениците

- **Мярка 1.4.1.** Провеждане на квалификационни обучения и курсове за педагогическите специалисти и всички други специалисти (психолози, социални работници, младежки работници, специалисти по неформално образование), работещи за подкрепа личностното развитие на децата и учениците, в рамките на бюджетите на учебните заведения и детските градини;
- **Мярка 1.4.2.** Изграждане на партньорства и реализация на съвместни проекти и инициативи на заинтересованите страни (форуми за споделяне на добри практики и обмен на опит, участия в проекти и др.).

Приоритетно направление 2: Подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в свободното им време

За работа с деца и ученици чрез организиране на дейности в свободното им време и развиване и насърчаване на уменията и способностите на детските таланти, ще се разчита на ЦПЛР ДК „Йовко Йовков“, Младежка зона – Севлиево, школи, неправителствените организации, читалищата и спортните клубове и др.

Обща цел: Развитие на системата от организации и дейности, насочени към подкрепа на личностното развитие на децата и учениците извън училищата и детските градини.

Специфична цел 2.1: Подпомагане личностното развитие на децата и учениците чрез услугите, предоставяни от неправителствените организации, читалищата, школите и спортните клубове в община Севлиево

- **Мярка 2.1.1.** Създаване на допълнителни възможности за изява и развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на науката;
- **Мярка 2.1.2.** Създаване на допълнителни възможности за изява и развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на изкуствата;
- **Мярка 2.1.3.** Създаване на допълнителни възможности за изява и развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на спорта;
- **Мярка 2.1.4.** Създаване на допълнителни възможности за изява и развитие на интересите, способностите и компетентностите на децата и учениците в областта на технологиите;
- **Мярка 2.1.5.** Създаване на допълнителни възможности за личностно развитие и кариерно ориентиране за деца и ученици чрез широка палитра от проекти, обучения, консултации и инициативи;

Специфична цел 2.2: Подобряване на институционалната среда чрез разкриване и функциониране на центрове, подкрепящи личностното развитие

- **Мярка 2.2.1.** Създаване и развитие на Младежки център – Севлиево;
- **Мярка 2.2.2.** Развитие дейността на ЦПЛР - Детски комплекс „Й.Йовков” - Севлиево с акцент върху обученията на деца и ученици в сферата на изкуствата;

Специфична цел 2.3: Засилване ролята на кариерното ориентиране и консултиране, подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия.

- **Мярка 2.3.1.** Провеждане на индивидуални консултации за определяне на интереси, способности, ценности и др.; за подпомагане процеса на вземане на решение за избор на образование/професия; за подпомагане изготвянето на личен

план за кариерно развитие, за мотивация за учене и др. в зависимост от потребностите и заявките на ученика от кариерни консултанти, училищни психолози, педагогически съветници;

- Мярка 2.3.2. Провеждане на групови дейности с ученици под формата на: обучения, дискусии, тренинги, срещи с професионалисти в училище, посещения на реални работни места във фирми и институции и др. включително организирани от училищата срещи с представители на средни училища, гимназии, висши учебни заведения, участия в състезания по професии и др.;
- Мярка 2.3.3 Провеждане на анкетно проучване сред учениците от 7 и 12 клас във връзка с готовността им за преход в по-горна образователна степен и/или реализирането им на пазара на труда и необходимостта от кариерно информиране и консултиране;
- Мярка 2.3.4. Провеждане на дейности с родители за повишаване на родителския капацитет за оказване на помощ и подкрепа в процеса на избор на образование и професионална реализация на децата и младежите.

VII. ФИНАНСОВ РЕСУРС

Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Севлиево (2023-2024 г.) има условна финансова рамка, тъй като няма да управлява пряко ресурси. Тя очертава единствено основните източници на финансиране:

- Общински бюджети
- Делегирани бюджети на училищата и детските градини
- Бюджети на Министерство на образованието, Министерство на младежта и спорта и Министерство на културата, включително различни национални програми
- Частно финансиране на школи, НПО, спортни клубове
- Дарения
- Фондовете на ЕС – С потенциално най-голям финансов принос могат да бъдат „Програмата за образование” и „Програмата за развитие на човешките ресурси”
- План за възстановяване и устойчивост на Република България - В Стълб 1 „Иновативна България“ по направление „Образование и умения“ са предвидени инвестиции за:
 - STEM центрове и иновации в образованието;
 - Модернизация на образователна инфраструктура;
 - Предоставяне на обучения за дигитални умения;
 - Младежки център;
 - Изграждане на центрове за високи постижения в професионалното образование и обучение;
- Финансовия механизъм на Европейското Икономическо Пространство
- Средства привлечени от НПО и реализирани за дейности, свързани с личностното развитие

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНКА И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

С оглед измерване напредъка по изпълнението на настоящата Стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Севлиево (2023-2024 г.) е изградена система от индикатори към всяка специфична цел във всяко приоритетно направление. Мониторинг на индикаторите и събиране на информация за тях ще се извършва в края на двугодишния период на Стратегията.

Индикатори към приоритетно направление 1: Подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в училищата и детските градини.

Обща цел: Осигуряване на необходимите условия в училищата и детските градини на община Севлиево за развитие на потенциала на децата и учениците според индивидуалните им нужди.

Специфична цел 1.1: Осигуряване обща подкрепа на децата и учениците

- Брой дейности в училищата и детските градини за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения
- Брой педагогически и психологически консултации за преодоляване на трудности в обучението, процеса на учене и комуникацията в учебна среда, включително брой срещи с родители
- Брой училища и детски градини с обновен библиотечен фонд
- Брой училища с обновени компютърни кабинети и/или високотехнологично оборудване
- Брой изградени STEM центрове и Център за високи постижения в професионалното образование и обучение
- Брой инициативи в областта на здравното образование и здравословен начин на живот
- Брой училища и детски градини с организирани занимания по интереси и брой включени деца.
- Брой деца и ученици включени в обучителни, творчески, възпитателни, спортни и туристически дейности през ваканциите
- Брой учредени награди за насърчаване на деца с таланти в областта на науката, изкуствата и спорта
- Брой отпуснати стипендии на деца с таланти в областта на науката, изкуствата и спорта

Специфична цел 1.2: Осигуряване на допълнителна подкрепа на деца и ученици с рисково поведение

- Брой осъществени дейности за идентифициране на проблеми и превенция на рисковото поведение на децата и учениците, чрез включването им в превантивни програми, реализиращи се в училищна и извънучилищна среда.
- Брой реализирани дейности по прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование
- Брой проведени срещи за индивидуална работа с родители на деца и ученици с рисково поведение
- Брой реализирани дейности по превенция употребата и разпространението на наркотични вещества сред учениците в община Севлиево
- Брой проведени обществени кампании и дейности в подкрепа на интеркултурното многообразие, толерантността и солидарността
- Брой инициативи за личностно развитие в рамките на целодневните форми на организация на учебния процес, включително насърчаване на сътрудничеството между НПО и училищата.
- Брой участия по национални и общински програми, кампании и дейности по превенция употребата на наркотични вещества
- Брой дейности, насърчаващи детското участие, младежката активност и доброволчесвото, както и специфични форми на консултиране за личностно развитие, като ефективни форми на превенция.

Специфична цел 1.3: Осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности, с хронични заболявания, с изявени дарби и деца в риск

- Брой разработени индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за ученици със СОП
- Брой училища с обновена материална база с изградени и оборудвани специални помещения за работа с деца и ученици със СОП и от аутистичен спектър;
- Брой ресурсни учители
- Брой училища и детски градини с новоизградена достъпна архитектурна и физическа среда
- Брой случаи, в които е имало прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция
- Брой съвместни дейности между училища и институция/и за реализация на индивидуални планове за подкрепа на ученици с изявени дарби
- Брой конкретни случаи за оказване на допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск

Специфична цел 1.4: Повишаване капацитетът за развитие на човешките ресурси и осигуряване на условия за сътрудничеството за подкрепа личностното развитие на децата и учениците

- Брой квалификационни обучения и курсове за педагогическите специалисти и всички други специалисти (психолози, социални работници, младежки работници, специалисти по неформално образование), работещи за подкрепа личностното развитие на децата и учениците, в рамките на бюджетите на учебните заведения и детските градини.
- Брой нови партньорства
- Брой съвместни проекти и инициативи на заинтересованите страни (форуми за споделяне на добри практики и обмен на опит, участия в проекти и др.)

Индикатори към приоритетно направление 2: Подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в свободното им време

Обща цел: Развитие на системата от организации и дейности, насочени към подкрепа на личностното развитие на децата и учениците извън училищата и детските градини.

Специфична цел 2.1: Подпомагане личностното развитие на децата и учениците от неправителствените организации, читалищата, школите и спортните клубове в Община Севлиево

- Брой инициативи в областта на науката
- Брой инициативи в областта на изкуствата
- Брой инициативи в областта на спорта
- Брой инициативи в областта на технологиите
- Брой проекти, обучения, консултации и инициативи, реализирани от НПО и неформални младежки групи;

Специфична цел 2.2: Подобряване на институционалната среда чрез разкриване и функциониране на центрове, подкрепящи личностното развитие

- Брой инициативи на ЦПЛР-Детски комплекс „Й.Йовков“-град Севлиево в сферата на изкуствата и в сферата на технологиите
- Брой иновативни обучения Младежка зона – Севлиево.

Специфична цел 2.3: Засилване ролята на кариерното ориентиране и консултиране, подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия

- Брой групови дейности (обучения, дискусии, тренинги, срещи с професионалисти в училище, посещения на реални работни места във фирми и институции и др. включително организирани от училищата срещи с представители на средни училища, гимназии, висши учебни заведения, участия в състезания по професии и др.) за подпомагане процеса на вземане на решение за избор на образование и/или професия
- Брой дейности с родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа.
- Брой участници в анкетно проучване сред учениците от 7 и 12 клас във връзка с готовността им за преход в по-горна образователна степен и/или реализирането им на пазара на труда и необходимостта от кариерно информиране и консултиране.